

Instrucció 4/2005 relativa a determinades condicions per l'accés a permisos de sortida i a sortides programades d'interns en règim ordinari.

L'augment de la població penitenciària i els condicionants que suposa respecte a la qualitat de vida a l'interior dels centres; l'evolució dels perfils criminològics, la transcendència pública de determinats incidents i l'augment de la sensibilitat institucional, social i ciutadana en relació als processos d'execució penal, aconsellen continuar amb l'estudi, reflexió i determinació dels criteris que acompanyen el procediment de proposta i concessió de permisos penitenciaris, i especialment el d'aquells l'autorització dels quals correspon exclusivament a la Secretaria de Serveis Penitenciaris, Rehabilitació i Justícia Juvenil. Tot això amb l'objectiu de garantir el compliment de la finalitat dels permisos, és a dir, la preparació per a la vida en llibertat.

Durant els primers mesos de l'any s'ha produït, en alguns centres penitenciaris, un perceptible increment en els trencaments de confiança en permisos atorgats i en les sortides programades d'interns classificats en règim ordinari.

Com sigui que aquesta situació pot repercutir de forma negativa en els processos de rehabilitació i reeducació dels interns i pot igualment provocar una progressiva pressió social per tal de restringir el contacte amb l'exterior i l'accés al medi obert de la població penada, es considera convenient dictar aquesta instrucció.

PRIMER.- Amb caràcter general s'aplicaran les recomanacions contingudes en el document elaborat per la Subdirecció General de Programes de Rehabilitació i Sanitat, sobre control d'interns considerats d'alt risc (annex). Aprofundint en aquest punt, les autoritzacions de primers permisos a interns amb delictes dolosos i violents, amb resultat de mort, de lesions molt greus o greus o amb danys en la salut física o mental, delictes contra la llibertat sexual i delictes relacionats amb la violència de gènere seran informades per la subdirectora General de Programes de Rehabilitació i Sanitat, prèvia proposta del centre penitenciari i del cap del Servei de Rehabilitació a proposta de la Secció de Classificació, i signades pel director General de Recursos i Règim Penitenciari.

SEGON.- En cap cas no s'autoritzaran permisos de sortida o sortides programades a autors de delictes dolosos i violents, amb resultat de mort, de lesions molt greus o greus o amb danys en la salut física o mental, delictes contra la llibertat sexual i delictes relacionats amb la violència de gènere que no estiguin seguint amb una molt bona evolució i prognosi de reinserció, els específics programes de tractament.

TERCER. En tots els casos, a l'hora de valorar la proposta d'un permís de sortida a l'exterior, s'avaluarà de manera especial l'existència d'un entorn d'acollida adequat, ja sigui el propi nucli de convivència familiar o el proporcionat pel recurs residencial d'acollida que es consideri més adequat. Aquest principi s'ha de tenir, especialment en compte, en els casos d'interns que segueixen programes especialitzats i que presenten variables estàtiques de risc alt o extrem.

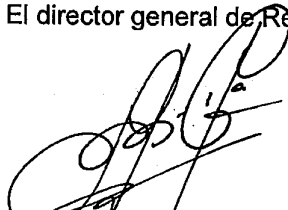
QUART.- L'excarceració de l'establiment penitenciari com a conseqüència d'un permís de sortida es podrà suspendre pel director, de manera cautelar, si es comprova que no es compleixen totes les condicions imposades en la pertinent autorització per part de l'autoritat judicial o per part del centre directiu o si s'observen altres elements o indicis que poguessin determinar un mal ús del permís o de la sortida programada.

CINQUÈ.- A partir de l'1 de setembre de 2005, totes les propostes de permisos de sortida hauran d'anar acompanyades d'un programa detallat de les activitats que l'intern pretén dur a terme durant el període de permís. Les Subdireccions Generals de Programes de Rehabilitació i Sanitat, i de Medi Obert i Mesures Penals Alternatives, establiran els mecanismes de control per garantir l'acompliment del programa d'activitats. L'incompliment del programa sense justificació suficient, serà causa de denegació, per no bon ús, de permisos posteriors.

SISÈ.- Els recursos d'acollida, gestionats per entitats col·laboradores subvencionades per l'Administració penitenciària, hauran de comunicar qualsevol incident produït per interns usuaris del recurs durant el gaudiment del permís. En general, hauran de notificar qualsevol trencament dels horaris de permanència en el recurs i de manera especial les no pernoctacions no previstes i no autoritzades per l'Administració penitenciària. L'incompliment d'aquest procediment podrà ser causa de rescissió de l'acord amb l'entitat col·laboradora, a partir de les condicions i clàusules recollides en el conveni o contracte específic de referència.

SETÈ.- Les sortides programades hauran d'anar acompanyades de recursos de seguiment proporcionats, amb una clara identificació de la persona responsable de la sortida. En cas que durant una sortida programada es produeixi un trencament de confiança per part d'un dels participants, la sortida quedarà automàticament anul·lada, i es procedirà a l'immediat retorn al centre penitenciari. La persona responsable haurà de demanar suport a les forces de seguretat si preveu possibles intents de trencament en el decurs de la sortida.

El director general de Recursos i Règim Penitenciari

Jordi Sisquella i Cusó

Barcelona, 13 juliol de 2005.

PROTOCOL DE DETECCIÓ I D'ACTUACIÓ EN INTERNS D'ALT RISC DE REINCIDÈNCIA EN DELICTES SEXUALS, VIOLENTS I DE VIOLÈNCIA DOMÈSTICA

1. Introducció

En els darrers anys hi ha hagut un augment en la conscienciació de la importància del tractament dels interns que han comès delictes d'agressió sexual, violència i de violència domèstica. Especialment en aquest darrer cas en el que hi ha hagut una regulació legal (Llei orgànica 1/2004) que obliga a la Institució Penitenciària a desenvolupar un programa d'intervenció pels interns amb aquesta tipologia delictiva.

Per altra banda, disposem de dades que indiquen que la intervenció especialitzada aconseguix reduir la reincidència. Però, malauradament, ens trobem amb interns que han reincidit després d'haver estat a la presó. Aquests fets ens obliguen a intentar ser més curosos i valorar amb més meticulositat els riscos que assumim amb els interns d'aquestes tipologies delictives. Per aquest motiu necessitem, dins de l'àmbit penitenciari, desenvolupar un seguit d'estratègies que ens permetin i facilitin tant la intervenció i el seguiment, així com la presa de decisions en relació a aquests interns.

Per tal de poder desenvolupar aquestes estratègies, el primer pas suposa la creació d'una base de dades que ens permeti identificar els interns d'alt risc d'aquestes tipologies delictives, i a la vegada intervenir de la forma més ajustada a les seves necessitats, facilitar la presa de decisions i les condicions mínimes de seguretat envers aquestes decisions.

2. Procediment

Tots els interns penats amb delictes d'agressió sexual, violència o violència domèstica han de ser avaluats en relació al risc de reincidència pels equips respectius. Aquesta avaluació serà feta, com a mínim, amb les variables que s'han determinat per a cada tipologia delictiva per part de la Secció de Tractament conjuntament amb els tècnics d'aquests programes (veure Annex 1). Està previst que la Secció de Tractament juntament amb els tècnics dels diferents programes revisaran periòdicament quines variables s'han d'incloure, retirar o modificar d'aquesta valoració per tal d'anar millorant l'instrument i aconseguir que hi hagi informació útil i rellevant. Cada equip podrà utilitzar altres proves o instruments que considerin necessaris per tal de valorar el risc amb major exactitud en aquells casos que necessitin un examen més profund.

La valoració del risc ha de ser feta de manera qualitativa. Per aquest motiu s'han de valorar tant les variables més estàtiques com les dinàmiques amb l'objectiu de poder fer una valoració de risc el més ajustada possible. Aquestes valoracions es faran tenint present tant les valoracions de risc de les proves administrades com d'altres variables que es considerin rellevants.

La valoració de risc es podrà fer en qualsevol moment, però molt especialment en el moment que es valori la inclusió d'intern en un dels programes de tractament i en el moment que suposi un canvi en la seva classificació o a l'inici del contacte amb l'exterior (sortides programades i/o permisos).

La valoració del risc s'ha d'introduir al SIPC al camp de la fitxa que s'ha creat especialment per aquest tema. Dins del camp de les observacions, els tècnics inclouran aquelles variables, tant de risc com protectores, més destacades de l'intern.

El nivell de la valoració del risc podrà ser Alt, Mig o Baix risc. S'afegeix una categoria de Risc Extrem per aquells interns que es valorin com de molt alt risc. Aquesta categoria sols s'haurà d'utilitzar en els casos en que el risc de reincidència sigui valorat com molt elevat i de difícil modificació.

3. Inici del Programa

En els casos d'Alt Risc o Risc Extrem s'estudiarà la seva inclusió en el grup d'intervenció per tal d'assegurar que la seva participació no suposi un inconvenient en el treball grupal. També es procurarà que en un mateix grup no coincideixin un nombre d'interns d'aquestes valoracions (màxim 2) que impedeixen el funcionament normal del grup. En els casos que es valori que el tractament grupal no és el millor ateses les seves característiques, es valorarà la possibilitat de realitzar un tractament individual i no grupal.

En cap cas s'iniciarà el programa fora del termini establert en el programa Marc a excepció que hi concorrin circumstàncies molt excepcionals i que s'hagi valorat de manera favorable tant per l'equip multidisciplinar com per la Secció de Tractament. S'enviarà una proposta del programa individualitzat de l'intern i una proposta de planificació de contacte amb l'exterior a la Secció de Tractament per que ho valori abans d'iniciar el programa de tractament.

La Secció de Tractament facilitarà un llistat d'interns que iniciïn un programa de Tractament a l'Àrea d'Informació i Seguretat per tal de poder fer un adequat control i seguiment d'aquests així com per intentar aconseguir els atestats policials que van donar lloc a la causa penal, els qual poden tenir informació rellevant. Aquests atestats poden aportar alguns element no inclosos al testimoni de sentència i que podrien ser interessants per treballar el cas.

4. Contacte amb l'exterior

Els permisos i les sortides programades, en aquests casos, seran planificades i estudiades i s'enviarà una planificació d'aquestes possibles sortides a la Secció de Classificació i a la de Tractament respectivament per la seva aprovació. Una primera aproximació d'aquesta planificació haurà d'estar en el programa individualitzat que es faci abans d'entrar en el programa d'intervenció. En cap cas, l'intern coneixerà aquesta

planificació de sortides per qüestions de seguretat. L'intern sols podrà saber que si participa de manera activa i aprofita el programa s'estudiarà i proposaran les sortides programades i permisos que es creguin necessaris ateses les seves característiques i necessitats. El moment per enviar aquesta planificació l'haurà de prendre l'equip responsable quan hagi decidit si l'intern s'ha ajustat amb l'assenyalat en el seu programa individual . En els casos que existeixi una ordre de protecció a la víctima s'avisarà a les oficines de protecció a la víctima per tal que preguin les mesures oportunes.

Els interns hauran d'haver tingut una molt bona participació i un actitud positiva destacable. Es procuraran que les sortides programades siguin individuals, ajustades a la realització d'activitats relacionades amb el seu tractament i amb el màxim de mesures de seguretat que es puguin plantejar. Aquestes mesures de seguretat seran establertes conjuntament entre la Secció de Tractament i l'Àrea d'Informació i Seguretat.

5. Seguiment

El seguiment d'aquests interns es realitzarà pels professionals que l'han portat durant el tractament. En cas que aquest seguiment no fos possible, la unitat encarregada del seguiment haurà de disposar del màxim d'informació disponible del cas per tal de poder prendre les decisions més oportunes i ajustades. En el cas que fora necessari que un professional de l'equip que ha fet el tractament col·labori en l'equip que fa els seguiment es donaran el màxim de facilitats per tal d'assegurar aquest treball en equip.

	SAC	DEVI	VIDO
EN RELACIÓ A LA CAUSA I TESTIMONI DE SENTÈNCIA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Edat 1r delictu sexual ▪ Identificació de la víctima i nombre de víctimes en la mateixa causa ▪ Edat de la/es víctima/es ▪ Relació amb les víctimes ▪ Mòbil delictiu o motivació delictiva ▪ Si presenta ordre d'allunyament ▪ Si n'hi hagut trencament de condemna amb/sense nova comissió delictiva 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identificació de la víctima i nombre de víctimes en la mateixa causa ▪ Edat de la/es víctima/es ▪ Relació amb les víctimes ▪ Mòbil delictiu o motivació delictiva ▪ Descripció d'atenuants i agreujants ▪ Si presenta ordre d'allunyament ▪ Si n'hi hagut trencament de condemna amb/sense nova comissió delictiva 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identificació de la víctima (dona, fill, pare, mare..) i nombre de víctimes en la mateixa causa ▪ Edat de la/es víctima/es ▪ Descripció d'atenuants i agreujants ▪ Si n'hi ha decretada ordre d'allunyament ▪ Si n'hi hagut trencament de condemna amb comissió delictiva o trencament de l'ordre d'allunyament.
EN RELACIÓ A TIPOLOGIA DELICTIVA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre de delictes previs ▪ Reincidència delictiva (mateixa o diferent tipologia) ▪ Escalada delictiva (freqüència o severitat) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre de delictes previs ▪ Reincidència delictiva (mateixa o diferent tipologia) ▪ Escalada delictiva (freqüència o severitat) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre de denúncies prèvies ▪ Reincidència delictiva (mateixa o diferent tipologia) ▪ Escalada delictiva (freqüència o severitat)
EN RELACIÓ A LA VIOLÈNCIA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Diversitat Violència Sexual ▪ Parafíl·les (desviació sexual) ▪ Violència física ▪ Violència psíquica ▪ Violència sexual 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Antecedents de violència ▪ Tipus de violència en el/s delictu/s: ▪ Violència física ▪ Violència psíquica ▪ Violència sexual 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Antecedents de maltractes familiars ▪ Violència fora de l'entorn familiar ▪ Tipus de violència en el/s delictu/s: ▪ Violència física ▪ Violència psíquica ▪ Violència sexual
EN RELACIÓ AL TRACTAMENT	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Distorsions cognitives de la violència exercida a la víctima ▪ Actitud respecte la intervenció ▪ Evolució negativa en intervencions anteriors ▪ Repetició de programes de tractament 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Distorsions cognitives de la violència exercida a la víctima ▪ Actitud respecte la intervenció ▪ Evolució negativa en intervencions anteriors ▪ Repetició de programes de tractament 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Distorsions cognitives de la violència exercida a la víctima ▪ Actitud respecte la intervenció ▪ Evolució negativa en intervencions anteriors ▪ Repetició de programes de tractament

<p>EN RELACIÓ A VARIABLES INDIVIDUALS</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Estabilitat emocional ▪ Capacitat d'autocontrol/impulsivitat ▪ Trastorn mental major ▪ Disminució mental ▪ Psicopatia (resultat PCL) ▪ Trastorn per abús o dependència a drogues ▪ Relació consum / delicte 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Estabilitat emocional ▪ Capacitat d'autocontrol/impulsivitat ▪ Trastorn mental major ▪ Disminució mental ▪ Psicopatia (resultat PCL) ▪ Trastorn per abús o dependència a drogues ▪ Relació consum / delicte 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Estabilitat emocional ▪ Capacitat d'autocontrol/impulsivitat ▪ Trastorn mental major ▪ Disminució mental ▪ Psicopatia (resultat PCL) ▪ Trastorn per abús o dependència a drogues ▪ Relació consum / delicte
<p>EN RELACIÓ A L'ÀMBIT SOCIAL I/O FAMILIAR</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Situació laboral ▪ Relacions interpersonals ▪ Suport o recolzament extern 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Situació laboral ▪ Relacions interpersonals ▪ Suport o recolzament extern 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Situació Laboral ▪ Relacions interpersonals ▪ Continúa presentant contacte o relació amb la víctima ▪ Presenta fills/posseessions/negocis en comú amb la víctima ▪ Suport o recolzament extern